

§ 1. — SAMENWERKENDE MAATSCHAPPIJEN.

DE KRAANNATIE.

De *Kraannatie* dagteekent van het jaar 1546. Zij was eertijds gevestigd, op de Werf. In 1885, werd zij heringericht onder vorm van samenwerkende maatschappij, en telde 30 leden. Heden bevat zij 40 deelgenooten. Hare bureelen en magazijnen bevinden zich op de St. Jansplaats. Zij bezit 40 paarden, 105 wagens, 3 kranen, enz. Zij gebruikt dagelijks ongeveer 220 werklieden, en geeft omtrent 250.000 fr. uit voor jaarlijksch loon.

Deze Natie behandelt per jaar ongeveer 300.000 scheepstonnen koopwaren.

DE NOORDNATIE.

Deze wordt ook onder de oudste Naties gerekend. Zij werd gesticht in de XVIe eeuw, en in 1872, tot samenwerkende maatschappij ingericht. Hare gebouwen, bureelen, magazijnen en stallingen zijn gelegen, Stadswaag, Waalsche Kaai, Drie Snellen, Luikerstraat en Wapenstraat.

Zij is samengesteld uit 70 bazen, bezit 68 paarden, 180 rol- en andere wagens.

Zij behandelt vooral granen, zaden, lijnkoeken, leder, suikers, enz.

Zij gebruikt meer dan 500 werklieden per dag, en betaalde in 1909, 765.000 fr. aan dagloon.

DE VALKENIERSNATIE.

Zij kwam tot stand, in September 1817 en heeft in 1891 den coöperatieven vorm aangenomen.

Haar maatschappelijke zetel is gevestigd in de Van de Wervestraat. Zij telt thans 35 leden, heeft 49 paarden, 103 wagens in bezit, en gebruikt dagelijks 250 werklieden, hetgeen een jaarlijksche uitgave van 250.000 fr. voor dagloon veroorzaakt.

DE IJZERNATIE.

Deze Natie werd in 1868, door de firma H. Selleslagh & Cie gesticht. In 1890, ging zij over onder de firma A. Haasen & Cie, en in 1899 werd zij, onder de huidige benaming, in samenwerkende maatschappij herschapen.

Zij bestaat uit 12 leden, en bezit 60 wagens, 20 paarden en 3 kranen, waarvan er eene een draagvermogen heeft van 5000 kilogr.

De IJzernatie belast zich inzonderheid met de behandeling van allerlei ijzerwerk en zware goederen, alsmede met de soda's, het houtdeeg, de granietsoorten, enz. Zij beschikt over een honderdtal werklieden, en het dagloon, dat zij in 1909 uitgaf, bedroeg 92.700 fr.

DE ZILVERSMIDSNATIE.

Zij is een samenwerkende maatschappij, den 24 November 1901 tot stand gekomen, en gevestigd op de Stijfse Rui.

Zij telt 36 leden, heeft 38 paarden, 105 wagens, 4 kranen, enz.

Deze Natie behandelt vooral koffie, wol en katoen; en gebruikt dagelijks een honderdtal werklieden, aan wie zij per jaar meer dan 100.000 fr. bezoldiging uitgeeft.

DE MELKNATIE.

Is eene in 1891 heringerichte, samenwerkende maatschappij, waarvan de instellingen zich bevinden, Handelslei en Zwedenstraat. Zij bestaat uit 12 leden, bezit 6 paarden, 13 wagens, en gebruikt dagelijks omtrent 30 werklieden, wien zij jaarlijks ongeveer 33.000 fr. daghuur betaalt.

DE RUYSNATIE.

Is eene, op 21 October 1895, heringerichte, samenwerkende maatschappij, waarvan de zetel en de lokalen gevestigd zijn, Handelslei, n° 6, en Rijnplaats, n° 9. Zij behandelt inzonderheid de wol van Plata en de ingezouten huiden van Brazilië.

Heden telt zij 31 leden.

Zij gebruikt dagelijks een honderdtal werklieden, en betaalt jaarlijks 90.000 fr. aan daghuur.

DE MOLENBERGNATIE.

Is eene in 1802 opgerichte, samenwerkende maatschappij, die thans 35 leden telt. Zij houdt zich vooral onledig met het behandelen van rijst en koffie, maar neemt ook al andere koopgoederen aan.

Zij heeft elken dag een honderdtal werklieden in gebruik.

DE VLAEYNATIE.

Is eene samenwerkende maatschappij, en werd in 1845 gesticht. Hare lokalen bevinden zich Aug. Michielsstraat, n° 31 en Rigastraat. Zij bezit 28 paarden en 70 wagens; telt thans 32 deelgenooten, heeft 150 werklieden in gebruik, en geeft jaarlijks gemiddeld 200.000 fr. uit aan dagloon.

DE AMERIKANATIE

Zij werd den 1sten April 1873 gesticht, en op 28 Maart 1901, als samenwerkende maatschappij heringericht. Zij bestaat uit 32 leden, bezit 40 paarden, 125 wagens, 4 kranen, enz.

Zij behandelt jaarin, jaaruit meer dan 250.000 scheepstonnen goederen, gebruikt ongeveer 300 werklieden per dag, en geeft jaarlijks ruim 317.000 fr. uit aan dagloon.

DE HESSENNATIE.

Het is eene samenwerkende maatschappij, in 1859 tot stand gebracht, en in 1908 heringericht.

Hare lokalen bevinden zich op de Stijfselei, n°s 30-32-34. Zij telt 50 leden, en heeft 120 wagens, 60 paarden, 6 kranen, enz. in bezit; zij behandelt jaarlijks ruim 500.000 scheepstonnen koopwaren, en gebruikt meer dan 300 werklieden per dag.

DE NIEUWE WERKNATIE.

Is eene op 28 Maart 1855 gestichte, naamlooze maatschappij, welke later den coöperatieven vorm heeft aangenomen. Haar zetel is gevestigd, Cassiersstraat, 16. Zij bestaat uit 45 leden, heeft 40 paarden en 111 wagens in eigendom.

Zij behandelt ieder jaar ruim 700.000 tonnen koopwaren, heeft nagenoeg 300 werklieden in gebruik per dag, en betaalde in 1909, 361.307 fr. aan arbeidsloon.

DE OUDE BUILDRAGERSNATIE

“ DE TURKEN ”.

Zij dagteekent reeds van 1335, is thans een samenwerkend vennootschap, en bevat 64 deelgenooten. Hare lokalen zijn op de Ankerrui, n° 8, gelegen.

Deze Natie gaat vooral met granen en steenkolen om. Zij heeft een honderdtal werklieden in gebruik, en gaf in 1909, 114,770 fr. uit aan daghuur.

DE ZUIDNATIE.

Zij is eene samenwerkende maatschappij, gevormd den 29 Januari 1882, en heringericht, op 29 Maart 1905. Hare gebouwen met achterplaats en belendende aanhoorigheden, die bijzonder als magazijnen en bergplaatsen voor koopwaren kunnen benuttigd worden, bevinden zich Oude Leeuwenrui, n° 48. Zij is eigenares van 30 wagens, 25 paarden, en van een materieel bijzonder geschikt voor het lossen van zware werktuigen, marmerblokken, enz. Zij telt 29 leden, gebruikt dagelijks ongeveer 150 werklieden, en geeft per jaar omtrent 160.000 fr. uit aan daghuur.

DE KOOPHANDEL.

Bij notarieële akte van 11 Maart 1906, werd deze Natie als samenwerkende maatschappij opgericht. Zij heeft hare lokalen, op de Stapelplaats, n° 18, en een magazijn, « Klaveren », in het Klaverstraatje. Vooral de granen en het lijnzaad maken het voorwerp uit van hare behandeling. Zij heeft een honderdtal werklieden in gebruik, en betaalt jaarlijks omtrent 150.000 fr. als dagloon.

DE GRAANDRAGERSNATIE.

Zij bestaat sedert 1891, en heeft haren zetel in de Ellermanstraat, n° 10. Hare specialiteit bestaat in het overladen der goederen van de stoombooten in de lichters, en omgekeerd. Daartoe gebruikt zij omtrent 350 werklieden per dag, en betaalt daarvoor meer dan 350.000 fr. loon per jaar.

DE TABAKNATIE.

Het is eene samenwerkende maatschappij, gesticht in 1896, en gevestigd Cassiersstraat, n° 22. Zooals hare benaming het aangeeft, houdt deze Natie zich vooral bezig met het behandelen van tabak.

DE “ ANTWERP GRAIN WORK Cy ”.

Deze Natie kwam tot stand, den 1ste Januari 1904, door de samensmelting van 5 oude corporaties: de *Oudemetersnatie*, de *Nieuwemetersnatie*, de *Oosterlingennatie*, de *Eendrachtnatie*, en de *Jonge Antwerpenaren*.

Zij heeft den coöperatieven vorm aangenomen.

Hooger hebben wij er de statuten van aangegeven. Zooals hare naam het aanduidt, houdt zij zich vooral bezig met het behandelen van granen en zaden. Zij is eigenares van 17 paarden, 40 wagens en al het vereischte materieel voor het meten en wegen der granen.

Deze Natie behandelde, in 1909, 2.009.605 sloopstonden graan, had 1090 werklieden in gebruik en gaf daaraan 1.308.637 fr. arbeidsloon uit.

DE NIEUWE GRAANHANDEL.

Deze Natie is een samenwerkend vennootschap, gesticht den 15 Juli 1895, en heringericht, den 19 Mei 1905. Haar maatschappelijke zetel is gevestigd, Belliardstraat, n° 6. 't Is eene corporatie van beëdigde wegers en meters. Zij telt 13 deelgenooten en heeft in bezit 60 bascules, 15 balanssen, 12 wagens, enz.

Zij heeft, in 't jaar 1909, 245.909 sloopstonden goederen behandeld, en gaf daarvoor 51.640 fr. dagloon uit aan een vijftigtal werklieden.

DE BEËDIGDE WEGERS EN METERSNATIE

"DE TROUW".

Dit is eene Natie van beëdigde wegers en meters; zij werd gesticht in 1880, en heeft haren zetel, op de Anker-rui en het Hessenplein. Hare specialiteit is het wegen van granen, zaden en lijnkoeken. Met dat doel, beschikt zij over 225 balanssen, 10 bascules, 75 maten van een halven hectoliter ieder, 9 wagens, enz. Zij telt 30 leden, en betaalde in 1909 ruim 140.000 fr. aan dagloon.

DE BEËDIGDE WEGERS- EN METERSNATIE

"DE SCHELDE".

Zij kwam den 9 Augustus 1899, als samenwerkende maatschappij, tot stand. Hare bureelen en magazijnen bevinden zich, op de Ankerrui en de Rijnpoortvest. 't Is insgelijks eene Natie van beëdigde wegers en meters, en behandelt bij voorkeur granen, gerst, maïs, enz. In 1909, gaf zij 121.000 fr. uit aan dagloon.

DE HANDELSNATIE.

Deze Natie werd gesticht in Juni 1898. Zij was alstoen een maatschappij onder collectieven naam. Op 1 Juli 1901, is zij tot samenwerkende maatschappij heringericht geworden. De maatschappelijke zetel is gevestigd, Hessenplein, n° 8. Dit genootschap telt twaalf leden, behandelde in 1909, 208.770 tonnen koopwaren, en betaalde 183.717 fr. aan arbeidsloon.

DE WIJNNATIE.

De *Wijnatie* is ook eene samenwerkende maatschappij. Zij houdt zich vooral bezig met het behandelen, vervoeren, en in de stapelplaats leggen van wijnen, waarvan zij een specialiteit heeft verworven, die haast eene monopolie daarstelt.

---

§ 2. — MAATSCHAPPIJEN ONDER
COLLECTIEVEN NAAM.

DE WERF- EN VLASNATIE.

Deze Natie ontstond uit het samensmelten van twee verschillende corporaties: de *Vlasnatie* en de *Werfnatie*, waarvan laatstgenoemde dagteekende van 1815. De ineensmelting gebeurde in 1847, en de 60 bazen dezer Natie hebben zich onder collectieven naam ingericht. De bureelen zijn gevestigd, op de Oude Leeuwenrui, en de magazijnen, op het Hessenplein.

Zij heeft 55 paarden, 160 wagens en 5 kranen in bezit; en gebruikt dagelijks ongeveer 500 werklieden. Jaarin, Jaaruit behandelt zij 750.000 sloopstonden koopwaren.

DE OUDEMARKTVOERLIEDENNATIE.

Deze Natie dagteekent van 1666. Zij werd in 1875 onder collectieven vorm heringericht. Hare lokalen zijn gelegen in de Huikstraat. Zij heeft de specialiteit van het behandelen van steenkolen, cokes en briketten.

34 leden zijn er bij aangesloten, en zij is eigenares van 39 paarden en 92 wagens. In 1909, heeft zij aan dagloon 87.497 fr. uitbetaald.

DE WYNGAERDTNATIE.

Deze is eene der oudste Naties. Zij wordt vermeld in akten van den notaris De Witte en den notaris Jaek Van Paesschen, die respectievelijk dagteekenen van 12 Februari 1743 en 1 December 1757. Zij was destijds gevestigd in de Wijngaardstraat. Zij werd heringericht, den 22 Januari 1864, onder benaming van *Wyngaerdtatie*, en beheerd door de firma Wyns, Wildiers & Cie. Den 8 November 1882, ging zij over op de firma Van Mechelen, Wildiers & Cie. Zij is als maatschappij onder collectieven vorm ingericht en heeft haren zetel op de Oude Leeuwenrui. Haar eigendom bestaat uit 55 paarden, 158 wagens, 8 kranen, enz. Het getal der onder collectieven vorm vereenigde leden bedraagt 52.

Zij gebruikt ongeveer 200 werklieden en betaalde, in 1909, 216.010 fr. aan arbeidsloon.

---

§ 3.

DE KATOENNATIE

(Naamlooze Maatschappij).

Deze Natie werd bij akte van 23 April 1900, als naamlooze maatschappij opgericht. Hare lokalen zijn gelegen, in de van de Wervestraat, de Van Aerdtstraat en de de Wagemakerestraat. Zij vereenigt 36 deelgenooten, bezit 42 paarden, en 100 wagens. In 1909, gaf zij 239.978 fr. als dagloon uit, hetgeen overeenstemt met het gebruik van meer dan 200 werklieden per dag.